

 **Zakon o omejevanju
porabe alkohola
(ZOPA)**

Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA)

(Členi, ki se nanašajo na embalažo in promocijo, so obarvani rdeče.)

I. SPLOŠNI DOLOČBI

1. člen

Ta zakon določa ukrepe in načine omejevanja porabe alkohola ter ukrepe za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola.

2. člen

Alkoholna pijača je po tem zakonu vsaka pijača, ki vsebuje več kot 1,2 volumenskih odstotkov alkohola, **žgana pijača** pa je tista alkoholna pijača, ki vsebuje več kot 15 volumenskih odstotkov alkohola.

Živila, ki vsebujejo alkohol, so tista živila, ki so v predpakirani obliki ponujena potrošniku in vsebujejo več kot 0,5 odstotkov alkohola na maso živila.

Prodaja alkoholnih pijač po tem zakonu obsega vsako ponudbo za nakup ali kakršnokoli drugo obliko neposredne ponudbe alkoholnih pijač proti plačilu.

Ponudba alkoholnih pijač po tem zakonu obsega vsako ponudbo za pokušino ali kakršnokoli drugo obliko neposredne ponudbe alkoholnih pijač brez plačila.

Očitni znaki opitosti od alkohola so splošno prepoznavni znaki, ki se izražajo bodisi v splošnem videzu, vedenju, hoji, načinu govora in motnjah ravnotežja, ki jih prepozna tudi nestrokovnjak.

V zakonu uporabljeni in zapisani izrazi v slovnični obliki za moški spol se uporabljajo kot nevtralni za ženski in moški spol.

II. UKREPI ZA PREPREČEVANJE ŠKODLJIVIH POSLEDIC RABE ALKOHOLA

3. člen

Med ukrepe za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola se štejejo:

- spremljanje porabe alkohola in obsega škodljivih posledic rabe alkohola za zdravje;
- informiranje, izobraževanje in osveščanje javnosti in posameznih skupin prebivalstva o škodljivih posledicah rabe alkohola;
- usklajevanje aktivnosti za čim zgodnejše prepoznavanje oseb, ki imajo težave z alkoholom in njihovo vključevanje v preventivne programe;
- usklajevanje, spremljanje in vrednotenje preventivnih programov za posamezne skupine prebivalstva;
- priprava in izvajanje programov za spodbujanje zdravega življenjskega sloga med različnimi starostnimi in družbenimi skupinami prebivalstva ter njihovo vrednotenje;
- strokovno svetovanje in podpora institucijam, združenjem, nevladnim organizacijam, lokalnim skupnostim in posameznikom pri izvajanju preventivnih programov in pri reševanju problemov, povezanih z rabo alkohola.

4. člen

Ministrstvo, pristojno za zdravje, v sodelovanju s pristojnimi ministrstvi, institucijami, strokovnjaki in nevladnimi organizacijami pripravi dveletne programe omejevanja porabe alkohola in zmanjševanja škodljivih posledic rabe alkohola (v nadaljnjem besedilu: programi), ki vključujejo ukrepe iz prejšnjega člena. Programe iz prejšnjega odstavka na predlog ministrstva, pristojnega za zdravje, sprejme Vlada Republike Slovenije.

5. člen

Za uresničevanje celovite družbene skrbi za varovanje zdravja prebivalcev pred škodljivimi posledicami rabe alkohola skrbi Svet za zdravje pri Vladi Republike Slovenije, ki ima na tem področju naslednje naloge:

- spremlja škodljive posledice rabe alkohola na zdravje in predlaga ukrepe, ki zahtevajo medresorsko reševanje,
- spremlja izvajanje programov iz prejšnjega člena,
- spremlja ponudbo in prodajo alkoholnih pijač in predlaga ukrepe za preprečevanje nezakonite ponudbe in prodaje alkoholnih pijač,
- druge naloge v zvezi z zmanjšanjem rabe in preprečevanjem škodljivih posledic rabe alkohola.

III. UKREPI IN NAČINI ZA OMEJEVANJE PORABE ALKOHOLA

6. člen

Živila, ki vsebujejo alkohol, morajo imeti na embalaži označeno vsebnost alkohola in opozorilo, da živilo ni primerno za otroke. Opozorilo iz prejšnjega odstavka mora biti natiskano s tiskanimi črkami, ki so jasno vidne, čitljive in se razločno barvno razlikujejo od podlage.

7. člen

Prepovedana je prodaja in ponudba alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let.

Prepovedana je prodaja alkoholnih pijač osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola.

Prepovedana je prodaja alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, iz avtomatskih samopostrežnih naprav.

8. člen

Prodajalec oziroma ponudnik sme od vsake osebe, za katero domneva, da ne izpolnjuje pogoja iz prvega odstavka prejšnjega člena, zahtevati, da predhodno izkaže svojo starost z javno listino, s katero se dokazuje istovetnost oseb. Če oseba to odkloni, se ji ne sme prodati oziroma ponuditi alkoholne pijače.

9. člen

Alkoholne pijače je prepovedano prodati oziroma ponuditi osebam, za katere je mogoče upravičeno domnevati, da jih bodo posredovale osebam, mlajšim od 18 let.

V gostinskih obratih in drugih oblikah ponudbe končnemu potrošniku v skladu s predpisi, ki urejajo gostinstvo (v nadaljnjem besedilu: gostinski obrati), je prepovedano prodati oziroma ponuditi alkoholne pijače osebam, za katere je mogoče upravičeno domnevati, da jih bodo posredovale osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola.

10. člen

Prepovedana je prodaja alkoholnih pijač med 21. uro in 7. uro naslednjega dne, razen v gostinskih obratih, kjer je dovoljena prodaja alkoholnih pijač do konca njihovega obratovalnega časa, določenega v skladu z zakonom.

Ne glede na prejšnji odstavek je prepovedana prodaja žganih pijač v gostinskih obratih od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan.

Prepoved prodaje vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom.

11. člen

Prepoved prodaje alkoholnih pijač in časovna omejitev prodaje alkoholnih pijač morata biti objavljeni na vidnem mestu v vseh prostorih, kjer se alkoholne pijače prodajajo, in za katere veljajo prepovedi iz prvega in drugega odstavka 7. člena, 9. in 10. člena tega zakona.

12. člen

Prepovedana je prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač:

- v stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvena dejavnost,
- v športnih objektih, v katerih poteka športna prireditvev, eno uro pred začetkom in med športno prireditvijo in
- med delovnim časom na delovnem mestu.

13. člen

Prodajalci alkoholnih pijač morajo imeti v prodaji vsaj dve različni vrsti brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače.

IV. SREDSTVA

14. člen

Za izvajanje programov iz 4. člena tega zakona se sredstva zagotavljajo v državnem proračunu. Njihova višina se določa z letnim proračunom v sorazmerju s predvidenim obsegom potreb in prihodkov iz naslova trošarin za alkohol in alkoholne pijače.

V. NADZOR

15. člen

Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravljajo Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Policija in Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Nadzor iz prejšnjega odstavka vključuje tudi nadzor nad prikrito prodajo in ponudbo alkoholnih pijač. Prikrita prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač po tem zakonu je način prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač, ko se prodajo oziroma ponudbo alkoholne pijače poskuša prikriti z mešanjem alkoholnih z brezalkoholnimi ali drugimi pijačami oziroma napitki.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor nad:

- označevanjem živil, ki vsebujejo alkohol (6. člen);
- prodajo in ponudbo alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, v gostinskih obratih osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 7. člena);
- prodajo žganih pijač, ki vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom, v gostinskih obratih od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan (drugi odstavek 10. člena);
- objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač v gostinskih obratih (11. člen);
- prepovedjo prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač v stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvena dejavnost (prva alineja 12. člena);
- ponudbo brezalkoholnih pijač v gostinskih obratih glede cene (13. člen).

Inšpektorat Republike Slovenije za delo opravlja nadzor nad:

- prepovedjo prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač med delovnim časom na delovnem mestu (tretja alineja 12. člena).

Tržni inšpektorat opravlja nadzor nad:

- prodajo in ponudbo alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, v prodajalnah osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 7. člena);
- prodajo alkoholnih pijač v prodajalnah osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola (drugi odstavek 7. člena);
- prodajo alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, iz avtomatskih samopostrežnih

naprav (tretji odstavek 7. člena);

- prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač v prodajalnah osebam, za katere se upravičeno domneva, da jih bodo posredovale osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 9. člena);
- prepovedjo prodaje alkoholnih pijač v prodajalnah med 21. uro in 7. uro naslednjega dne (prvi odstavek 10. člena);
- objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač v prodajalnah (11. člen).

Policija opravlja nadzor nad:

- prodajo in ponudbo alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, v gostinskih obratih osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 7. člena);
- prodajo alkoholnih pijač v gostinskih obratih osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola (drugi odstavek 7. člena);
- prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač v gostinskih obratih osebam, za katere se upravičeno domneva, da jih bodo posredovale osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 9. člena);
- prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač v gostinskih obratih osebam, za katere se upravičeno domneva, da jih bodo posredovale osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola (drugi odstavek 9. člena).

Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport opravlja nadzor nad:

- prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač v športnih objektih, v katerih poteka športna prireditvev, eno uro pred začetkom in med športno prireditvijo (druga alineja 12. člena).

Pravne in fizične osebe, ki prodajajo in ponujajo alkoholne pijače, morajo dati pristojnemu inšpektorju brezplačno na razpolago vzorec pijače, napitka oziroma živila za preverjanje oziroma laboratorijsko preskušanje.

Če se z laboratorijskim preskušanjem ugotovi, da odvzeti vzorec v postopku opravljanja nadzora ni v skladu z določbami tega zakona, stroške laboratorijskega preskušanja plača pravna ali fizična oseba, pri kateri je bil odvzet vzorec.

VI. KAZENSKÉ DOLOČBE

16. člen

Z denarno kaznijo od 500.000 do 8.000.000 tolarjev se za prekršek kaznuje pravna oseba:

1. ki izdeluje ali prodaja živila, ki vsebujejo alkohol, v nasprotju s 6. členom tega zakona;
2. ki prodaja ali ponuja alkoholne pijače ali pijače, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 7. člena);
3. ki prodaja alkoholne pijače osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola (drugi odstavek 7. člena);
4. ki prodaja alkoholne pijače ali pijače, ki so jim dodane alkoholne pijače, iz avtomatskih samopostrežnih naprav (tretji odstavek 7. člena);
5. ki prodaja ali ponuja alkoholne pijače v nasprotju z 9. členom tega zakona;
6. ki prodaja alkoholne pijače v nasprotju s prvim odstavkom 10. člena tega zakona;
7. ki prodaja žgane pijače v nasprotju z drugim odstavkom 10. člena tega zakona;
8. ki nima na vidnem mestu objavljene prepovedi v skladu z 11. členom tega zakona;
9. ki prodaja ali ponuja alkoholne pijače v nasprotju z 12. členom tega zakona;
10. ki prodaja alkoholne pijače v nasprotju s 13. členom tega zakona.

Z denarno kaznijo od 250.000 do 5.000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek posameznik, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti.

Z denarno kaznijo od 100.000 do 500.000 tolarjev se kaznuje za prekršek odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

Kdor omogoči osebi, mlajši od 18 let, pitje alkoholne pijače na javnem mestu ali ji ponudi alkohol na javnem mestu, da bi ga pila, ali ji kako drugače omogoči, da pije alkoholno pijačo na javnem mestu, se za prekršek kaznuje z denarno kaznijo 50.000 tolarjev.

Denarno kazen iz prejšnjega odstavka izreče in izterja zdravstveni inšpektor ali policist na kraju

prekrška.

Za prekršek iz tretjega odstavka 7. člena tega zakona se poleg denarne kazni izreče tudi varstveni ukrep obveznega odvzema avtomatske samopostrežne naprave.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

17. člen

Natis podatkov in opozorila na embalaži iz prvega odstavka 6. člena tega zakona morajo proizvajalci in prodajalci živil, ki vsebujejo alkohol, zagotoviti v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

Pravne osebe in posamezniki, ki prodajajo alkoholne pijače, morajo svoje delovanje uskladiti s prvim odstavkom 10. člena tega zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

18. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati tretji odstavek 9. člena in 16. točka 11. člena zakona o prekrških zoper javni red in mir (Uradni list SRS, št. 16/74, 42/86 in Uradni list RS, št. 8/90, 4/92, 67/94 in 98/99) in 48. člen ter šesta alineja prvega odstavka 62. člena zakona o športu (Uradni list RS, št. 22/98) v delu, ki se nanaša na točenje alkoholnih pijač.

19. člen

Ta zakon začne veljati trideseti dan po objavi v Uradnem listu RS.

Št. 543-03/02-6/2

Ljubljana, dne 28. januarja 2003.

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije Borut Pahor l. r.

ZOPA je potrebno brati skupaj s IV. oddelkom Zakona o zdravstveni ustreznosti živil (ZZUZIS) ter 5. in 6. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS-A). Oba omenjena zakona najdete na spletnih straneh Media Foruma.